

LETRA GOZOAK

Lur-gaiñean erri bakotxak ditu bere doaiak, au da: era berezia gauzak zentzunez artu, barruan okiñak ogia egitean lez irauli ta ortik datozen pentsamentuak, erriak eta erakundeak eratu ta antolatzeko. Au doai aparteko bat danik ezin daikegu ukatu. Arima erakunde deritxagu oni, ta erraza baten arnasa dogu berau.

Arima ori, oster, izkuntzaz, berbaz azaleratzen dogu, barruan daukaguna itzez adierazo oi dogu-ta. Abere ta piztiak ez dabe onelako gaitasunik, ez dabe onako doairik: ez dabe barbarik egiten, eta beraz ez dauskue euren barrua agertzen. Erreiñu bat-batekoak izanik be, or

zelako alde gizonaren eta beste abereen artean! Gizonak itz-egiten dau, abereak ez dau indarrik barruan daroana guri aitzen emoteko.

Euskaldunok be, ba-dogu geure arima, geure arnasa berezia. Eta guk arima ori euskeraz adierazten dogu; euskera dogu mintzabide, oldoztu ta itz-egiteko euskal era berezia.

Euskal gogoa, arimea! Zer ete dogu? Euskaldunok dogun zeri ederrena. Euskalduna euskaldun orren bitartez bait da, ta ori barik ez gintzakez euskaldun izango, ez noski! Euskera galdu ezker, eus-

kal gogo orrenak be egin dau. Ori gaitik, ba, gabiltzan kontuz.

Guk era askotara adierazten dogu geure gogoa, barrua, arimea, geure izatea. Baiña garbien eta argien euskeraz egiñik. Eta zerk, edo nork agertzen ete dausku garbien euskal gogoa? Bertsolariak; ez izan dudarik. Auxe dogu gure arnasaren adierazlerik bikaiñena.

Bertsolariak euskeraz berba egin ez-ezik, euskeraz kantatzen ditu bere bertso goriak. Euskal odoleko asko dabiltz munduan zear, ormen sakabanaturik: pelotariak eta kirolzaleak, esate baterako. Baiña pelotariak ia geienak euskaldunak diran arren, ez dira beti euskeraz mintzaten; bertsolaria, barriz, beti dogu euskaldun: etxean, soluan, plazan, errian eta erbeslean.

Gure bertsolarietatik asko erbeslean be oiñak ipiñi bearra izan dabe, batzuk eurak naita, beste batzuk ortara bearturik. Iparragiñe'k, Otaño'k... arrotz ogia jan eben, mingotsa ta gogorra. Alan eta guzti be, egiatzko euskaldun irauñ eben aldioro ta nun-nai: euren barruko zauskada biziak aitzen emokeran, euskeraz jarduten eben.

Bertsolariak izan dira, ta ditugu gaur be, gizonaren deadarra ez-ezik, erri oso baten naia ta deadarra gizaldiz gizaldi ekarri ta luzatu dauskuenak. Oneik izan dira len eta orain, euskerearen bitartez,

LETRA GOZOAK

erriaren gogozko kezka ta goraberrak adierazten arduratu diranak. Noizkoa ete dogu euskera? Eta Euskalerrria? Nok daki? Auxe, orraitio, ba-dakigu: bertsolaria izan zala euskerearen jaiotzan testigu, beronen egun-sentiaren goizgoizean izan be. Eta arrezkero guztian. Bai, gerora, urtez urte ta gizaldiz, bertsolaria dogu ari laguntzen dautsona, zoritxar eta zorionean beti indar barriz adoretzen.

Ez ete doguz txalotu bear orrelako gizasemeak? Alegiñak egitera beartuak ez ete gagoz euskaldun guztiok ditugun doai ederrok zaindu ta indartzeko?

Oiz

ARDATZA

ETA

ARIA

EMATEKO TRESNA

GOGORRENAK...

Ada. 26 de abril

ERMUA - VIZCAYA